

A „MŰHELY“ KIÁLLÍTÁSA. A „Műhely“-társaság f. hó 3-án nyitotta meg az Uránia műkereskedés helyiségében legelső kiállítását, amelynek keretében nyolc interieur foglal helyet. Az érdekes kiállítást illusztrációk kíséretében a Magyar Iparművészet jövő számában mutatjuk be olvasóinknak. Addig is, amíg bővebben foglalkoznánk a fiatal egyesület munkájának eredményével, valamit el kell ismernünk, s ez az, hogy komoly, művészi színvonalon álló kiállítást rendezett. Az Iparművészeti Társulat kiállításain sűrűn szerepelt és megizmosodott fiatal művészek a „Műhely“ keretében is kellett hogy megállják a helyüket.

LAKÁSDÍSZEK. Ha nagy úr volnék és parancsoló, lokvetlenül statáriumot tartanék, pusztulásra ítélnék legtöbb embertársam lakását, bútorait, díszével egyetemben, mert difficile est satyram non scribere, ha végignézzünk rajtuk.

Ami izléstelenség, a művészet félreértése, s az ok nélkül való díszítő mánia csak összehalmozhat, az mind találgatót ad egymásnak négy fal között, azon a címen, hogy kultúrát hirdet. Természetes tehát, hogy ennek a „kultúrának“ minden hajtása csak szörnyűség lehet, amelyek bármelyike is meddővé teheti a közönség nevelését, azt a nevelést, amely meglehetősen rapszodikus volt eddig, olyasvalami, mint amikor a fa rügybontás, virágzás nélkül kínálja gyümölcsét. A természetben — mondják — ugrás nincs.

Bútorok egyedül való szereplése helyett valamelyik kiállításon a használati cikkek és lakásdíszek művészi megoldását szeretném látni. Olyasvalamit, amit Londonban, Glasgowban, Münchenben, Drezdában és Bécsben minden valamire való magáncég is produkál. Hogy végrevalahára megtanulja a közönség, hogy mi a jó füg-

göny, szőnyeg, hogy a képzőművészet termékei hogy válnak interieurök kiegészítő részévé, hogy adnak az otthonnak színt, meleget és hangulatot. Szeretném látni az intím szobrászat alkalmazását, virágok művészi elhelyezését, evőeszközök, üveg, porcellán modern lélekkel való átalakítását, amikor nem a fantáziának túltengése teremt, de a használhatóság elve vonul át mindenben. Szóval, azt óhajtanám, hogy a mai ember komoly életszükségleteit komoly művészettel vegyük körül. Addig hiába teszünk akármit, mert fejlődés csak lépésről-lépésre következik, amikor öntudatos, átgondolt munka szükséges. A „Műhely“ most megnyílt kiállítása kapcsán mindezekről is lehet beszélni.

JAPÁN HÁZ PÁRIZSBAN. Valóságos művészi szenzáció gyanánt foglalkoztak Párizsban az elmúlt hetekben egy házavatással. A japán követség újonnan berendezett palotája okozta a szenzációt. A palota fogadóterméit európai kényelemmel, de japán ízléssel rendezték be. Japán selymek, japán bronzok, japán művészek tervezte bútorok, lámpák és hazai készítmény minden darab. A könnyen hevülő franciákat egyenesen elragadta ez az exotikus miliő. Hiszen a japán ízlésnek elég régen vannak már európai rajongói és követői, az import is tömördek holmijukat tette népszerűvé, de így, teljes együttesben és egyúttal az európai kultúra szolgálatában most jelentek meg először. Francia lapok hasábszáma foglalkoznak az exotikus iparművészet e hódításával. De ez áradozó cikkeknek sokkal érdekesebb az a néhány fénykép, amit párizsi illusztrált lapok közölnek a híres japáni termekről.

Ezek a képek, a maguk szürkeségében, a maguk halavány és szűkszavú mivoltában is elárulnak annyit, hogy a nemesebb értelemben vett művészet bizony nem sokat nyert az exotikus vállalkozással. A színek pompája nyilván szédítő, a nemes anyagok káprázata teljes, de a formanyelv és a megcsinálás sehogysem barátkoztak össze. A szegény japáninak nem csak villamos lámpát, de egyúttal európai ülóbútort, asztalt, ősi művészetében ismeretlen szerszámokat kellett alkotnia. És a mester, aki talán utólrhetetlenül idomítja a bronz lehető-finom hajlásait, cifra, üres kárpitos munkát csinált a karosszékéből, a szobákból meg zsúfolt vásárt. Nem az ősi artisztikus kultúra átalakító ereje és asszimiláló képessége nyilvánult meg, hanem fogyatékoságok, amelyek mindig előbukkannak, valahányszor úgynevezett stílust erőszakolnak merőben ellentétes szellemű konstrukcióra.

A kísérlet így is érdekes, sőt csak így érdekes. Bizonyítja, hogy

mély, maradandó művészi hatások elérésében nem elegendő az akarás és egy exotikus ötlet. A bőkezűség sem elegendő. A teljes átértés, a tökéletes befogadás, megértés, hogy úgy mondjuk, a művészi benyomások megemésztése nélkül nincs artisztikus eredmény.

GRÓH ISTVÁN: Magyar díszítőművészet, I. rész 60 lap; II. rész 50 lap. Szerző kiadása. Ára 60 K. Szerző célja, hogy a népművészeti formaelemek tervszerű csoportosítása kapcsán azoknak a modern művészet szempontjából való feldolgozási módját mutassa be.

Abból az elvből indul ki, hogy az iparművészeti tervezés elemi tanításánál az itthon kínálkozó díszítő elemeket épügy felhasználhatjuk, mint akár a renaissance, román vagy más történelmi stílus anyagát. Stílustörténeti alapon arra a következtetésre jut, hogy a fejlődő, keletkezőben levő stílusok mohón szívják fel magukba az önként kínálkozó formakincset. Mivel pedig munkájával a magyar díszítőművészet eljövetelet kívánja siettetni, népművészeti anyagot nyújt s bemutatja annak feldolgozási módját, saját tanítványai munkáin.

Az első részben a népművészeti anyagot oly módon összeválogatva mutatja be, amint az az iparművészeti tervekbe belekínálkozik. Ennek csaknem harmadrészet töltik be a sajómenti parasztházak építési részletei, a többi az ország különböző vidékeiről való faragások, hímzések s agyagmunkákból kerül ki. E díszítő elemek egy része nem magyar, hanem más nemzetiségű vidékről származik, amit a szerző azzal indokol, hogy a díszítmény magyar voltát nem a nyelvi, hanem a formai egybetartozás szempontjából kell elbírálnunk.

A második részben bemutatja tanítványainak az ő vezetése mellett s az első részben gyűjtött anyag felhasználásával készült tervezeteit. E túlnyomóan síkdíszítményes terveken erősen érzik a vezető tanárnak irányító befolyása. Ízléses, szép tervezet akad köztük szép számmal, ami csak azt bizonyítja, hogy ügyes kezekben s jó vezetés mellett magyaros formakincsünk megfelel ama várákosnak, melyet a gyakorlati oktatás terén hozzáfűzünk.

Haszonnal forgatja e munkát az, aki az itt egybegyűjtött formakincsekből inspirációt merít s ezen külső jelenségeken keresztül bele tud hatolni a nép lelkebe, át tudja érezni s éreztetni annak magyar ízet és tartalmát. Hisszük, hogy a jövő igazat ad majd a szerzőnek s

lesznek majd tervező-művészeink, kik ezen az úton jutnak el a magyar nemzeti művészethez és ebben a meggyőződésben ajánljuk e művet a szakemberek és érdeklődők figyelmébe.

A „THE CRAFTSMAN“ című newyorki folyóirat hosszabb cikket közöl Szögyény Györgytől, a magyar kereskedelmi kormány newyorki szaktudósítójától, melyben az amerikaiak figyelmét felhívja a művészi és háziipar közgazdasági fontosságára és létfeltételeire. Fejtegetése során hivatkozik a magyar műiparra, mely a párizsi és st. louis-i világkiállításokon oly fényes sikereket tudott felmutatni. A magyar iparművészeti munkákból négy interieurt is mutat he: Wiegand, Undi, Fehérkúti és Dósa meg Weszelytől.

ÚJABB KÖTETE JELENT MEG a Koch monografiáinak. Címe: Schmuck und Edelmetallarbeiten. Auswahl moderner Werke hervorragender Künstler und Werkstätten. 105 tábla. 4°, kötve 19 kor. 20 fl. (Koch, Darmstadt.)

Az ismeretes köteteknek kezdettől fogva állandó sikerük volt. Ez a kilencedik, amely a fémművesség újabb alkotásainak szép gyűjteményét mutatja be, szintén figyelemre méltó kiadvány. Egyszerű gyűjtemény, a reprodukciós technika közhasználati módján (autotípia) készült és nem is nagy igényű; de változatos tartalmánál és a képek elég tisztaságánál fogva megérdemli, hogy figyelemre méltassuk. Ékszerek és nemes fémből készült ötvösműveket találunk benne, és pedig: gyűrűket, nyakékeket, diadémeket, broche-okat, karpereceket, fülbevalókat stb., aztán evőeszközöket, fogantyúkat, kávé és teás edényeket, asztaldíszeket, virágtartókat s egyéb dísz tárgyakat, sőt legyezöket is. A munkák főleg német származásúak; de van közöttük azért elég egyéb, tehát nem német külföldi is. Áttekintő összeállításával a munka, bár akad benne itt-ott talán nem is odavaló, sok szépet tartalmaz; ezért ajánlható. Főérdeke azonban, s ezt hangsúlyozzuk, összefoglaló áttekintése egy bő tárgyú művészeti iparág modern produkciójának; szellemet visszatükröző gyűjtemény ez, és mint ilyen, nem utánzásra, másolásra nyújt anyagot; általában a hasonló kiadványoknak soha a közvetlen másoló utánzás, hanem a jó példaadás legyen a célja.

CS. GY.